

..... en Ik zal u aannemen, één uit een stad, en twee uit een geslacht, en zal u brengen te Sion; en het zal geschieden, wanneer gij vernigvuldigd en vruchtbaar zult geworden zijn in het land, in die dagen, spreekt de HEERE, zullen zij niet meer zeggen: de ark des Verbonds des HEEREN; ook zal zij in het hart niet opkomen, en zij zullen aan haar niet gedenken, en haar niet bezoeken, en zij zal niet weer gemaakt worden.

Jeremia 3:14b, 16.

Dit lijkt helemaal geen woord voor den „moelen, stemmingsvollen Adventstijd“. Hoe kan uit zoo'n somber dreigwoord Adventstroost geput worden? Vele menschen denken daar niet over. Er zijn er zelfs heel wat in het „Kerkelijk Jeruzalem“, die dit woord van Jeremia, als zij het citeeren, gebruiken, om éigen en vooral anderer zielen te verschrikken en neer te drukken. Ge hebt ze misschien ook wel eens ontmoet, die met een benauwd gezicht en een diepen zucht kunnen zeggen: „ach ja, 't zal zijn één uit een stad en twee uit een geslacht!“ Zulke menschen meenen dus, dat hier Gods ontroep op haar smalst wordt voorgesteld, in plaats van op haar ruimst.

En toch is dit woord juist een **Adventswoord**. Het is vol van de liefde Gods, Die grooten haast heeft om tot Bethlehem te komen. En Die daarin tegengestaan wordt door..... Zijn Eigen Bondsfolk — door Jeruzalem — door Juda, het tweestammenrijk, dat hier genoemd wordt: „Trouweloze Juda“ — dat is als een huis, voor afbraak verkocht.....

Het is haast ongelooflijk. Maar is dat juist niet Advent, en is dat juist niet Kerstfeest, dat het ongelooflijke geschiedt?

Wij kunnen dit Schriftwoord niet verstaan, als we het niet belichten uit het verband.

Jeremia's werkterrein is Juda. De Noord-Israëlitische broederstaat, het tien-stammenrijk, bestaat in zijn dagen al sinds bijna een eeuw niet meer: de wrak des Verbonds heeft het getroffen, het is weggevaagd van de wereldkaart, de bloem der natie is in ballingschap gedeporteerd.

Nu moet de profeet zich naar het Noorden begeven, op de grenscheidung tusschen Juda en Israël gaan staan, en dan het profetische Woord spreken.... niet tot Juda, maar tot de overgeblevenen van Israël, tot dat volksdeel, waarmee de HEERE al afgerekend heeft.

Waarom? Omdat 't er met de Kerk van den Ouden Dag, met dat Juda, zoo droevig voorstaat. Zoo droevig? En Jeremia spreekt deze woorden in de dagen van den koning Josia, den grooten reformator van dien tijd: is niet onder zijn regeering, bij restauratiewerken aan den Tempel, het wetboek van Mozes hervonden, het boek des Verbonds, de oorkonde van zijn adeldom? en heeft deze godvruchtige koning niet de afgoderij uit Juda gebannen? En dan toch zoo'n droeve toestand?

Ja, maar ook over alle reformatie gaat de critiek Gods.

En van deze oordeelt de HEERE: „en zelfs in dit alles heeft zich haar trouweloze zuster Juda tot Mij niet bekeerd met haar gansche hart, maar valsche lijk“ (vs 10). Achter de uiterlijke vormen der reformatie ziet de HEERE de innerlijke onbekeerlijkheid, de toenemende Woordverlating. Want, is Israël te kwalificeeren als „Afkeerigheid Israël“, Juda ontvangt hier den naam: „Trouweloze Juda“. Het zijn twee overspelige zusters, die den HEERE, haar „Man“, in echtelijke ontrouw verlaten hebben. En Juda's verantwoordelijkheid is nog zooveel te grooter, omdat het gewaarschuwd is, door Gods straf oefening over „Afkeerigheid Israël“. Het heeft zich niet waarachtig bekeerd. Het hart des volks is vergiftigd, en dat uit zich in het staatkundig leven, want men kent den psalm niet meer: „Vertrouwt niet op prinzen, op het menschenkind, bij hetwelk geen heil is. Welgelukzalig is hij, die den God Jacobs tot zijn hulp heeft, wiens verwachting is op den HEERE, zijn God“. We moeten „werkelijkheidspolitiek“ voeren: door al de branding van het wereldleven kom je alleen, door óf pro-egyptisch óf pro-Assyrisch te zijn, al naar gelang het noodig en nuttig is. En daarom heeft Juda méér schuld dan Israël: het ziet in hoogmoed en zelfgenoegzaamheid op dat gestrafte broedervolk neer (zie ook vs 11).

En zie, in dezen tijd, tot dit volk, dat ondanks de uiterlijke reformatie toeneemt in onbekeerlijkheid en verharding, moet Jeremia het Woord des HEEREN spreken: „Bekeert u, gij afkeerige kinderen, want Ik heb u getrouwd, en Ik zal u aannemen, één uit een stad, en twee uit een geslacht, en Ik zal u brengen te Sion“.

Dat is de weg van Gods Verbondsliefde! De weg van Zijn komen tot Bethlehem!

Dat is het doorgaande vergaderwerk van den Zone Gods, Die Zich Zijn gemeente, ten eeuwigen leven uitverkoren, vergadert, beschermt en onderhoudt. Ook

in tijden van schijnbare reformatie, welke niet meer is dan deformatie onder een gedaante der godzaligheid.

En het is zonde tegen den Christus Gods, wanneer men het woord van onzen tekst leest, als stond er: slechts één uit een stad, slechts twee uit een geslacht. Wat heeft satan daar al een plezier in gehad, wanneer daar geestelijke keurmeesters optreden, die dit woord gebruiken als een soort beangstigende boeman! Het is juist een der heerlijkste woorden uit den Bijbel! Het is geladen met de ondoorgroondelijke liefde Gods!

Want het zegt: de Kerk blijft er, omdat Mijn Verbond vastligt, en Mijn beloften onwankelbaar zijn. Zelfs uit „Afkeerigheid Israël“, zelfs uit „Trouweloze Juda“ zal Ik Mij Mijn gemeente vergaderen, want de bekeering, al is 't maar van enkelen, draagt rijke vrucht: die kern zal zich uitbreiden, de Groote Herder komt immers, Die Zijn Kerk weidt met wetenschap en verstand, in dien tijd, dat er geen ark meer zal zijn, dat er zelfs geen vraag naar de ark meer zal wezen. Welk een Adventswoord wordt dit zoo! Want dit is geen verarming van het leven der Kerk. Is dat verarming, wanneer de HEERE het teeken van Zijn gemeenschap voorbijgaat, om Zich Zelf alleen maar heerlijker en voller te geven in Zijn liefde-volle Zelfopenbaring? Is Bethlehem niet rijker dan de Tempel? — de Pinksterkerk dan de gemeente der schaduwen? Maak u op, word verlicht, want uw Licht komt, en de heerlijkheid des HEEREN zal over u opgaan!

Eén uit een stad, twee uit een geslacht..... zoude ge er nu nog een donker dreigwoord van durven te maken? van dezen lokkenden roep der liefde Gods? Zoudt ge u op den stoel des Almachtigen durven zetten en zeggen: pas op, pas op!

De pluriformiteit van de kerk

in verband met de oecumeniciteit (VI)

Wie ons vorig artikel gelezen heeft, zal onmiddellijk althans vermoeden, dat we bezwaar hebben tegen de stelling, die dr Volger nu geeft als de vijfde:

„Het begrip ecclesia in Matth. 16:18 en 18:17 is een algemeene omschrijving van die zelfstandige gemeenschap, die in tegenstelling staat met de synagoge, haar centrum heeft in Christus, haar fundament in de messiaansche belijdenis, en haar levensprincipe in den Heiligen Geest; dit is de oecumenische kerk, die als geheel aan de deelen vooraf gaat en in de deelen zich manifesteert“.

Natuurlijk is er ook hier weer iets, dat we kunnen lezen met instemming, dan wel afwijzen: het zal dan weer de vraag zijn, wat men onder de woorden verstaan wil hebben.

Maar op één punt is ons alleen maar afwijzing mogelijk, en valt er ook niets te „interpreteeren“, zóó, dat de dubieuze woorden met een of andere „interpretatie“ nog net erdoor zouden kunnen komen. Men begrijpt, dat ik hier doel op het slot: de oecumenische kerk is een geheel dat aan de deelen vooraf gaat en in de deelen zich manifesteert. Op dit punt blijft ons „neen“ tegen dr Volger's „ja“ staan. Een vergaderingsgeheel manifesteert zich nooit in een vergaderingsdeel.

Wij moeten hier niet misverstaan worden. Wij hebben er niets tegen, de in Matth. 16:18, en 18:17 bedoelde gemeenschap „oecumenisch“ te noemen. Och neen, waarom zouden we daartegen bezwaar hebben? Christus verklaart, in 16:18, dat Hij zijn ecclesia zal „bouwen“, „stichten“, „epi“ (op?) „deze“ „petra“. Die woorden hebben al heel wat folianten in het aanzijn geroepen, en er is heel wat bloed gevloeid, en ettelijke brandstapels opgericht, terwille van hun „interpretatie“.

Nu over dat „bouwen“, „oprichten“, „stichten“, zal wel niet veel meningsverschil zijn. Hetzelfde griekse werkwoord, hier door „bouwen“ vertaald, komt ook voor in Matth. 7:24, 26, waar duidelijk sprake is van iemand, die een huis bouwt, op rotsgrond dan wel op zandgrond; hij bouwt in ieder geval.

Maar verder? Dat woordje „epi“? Het treft, dat in Matth. 16:18 een voorzetsel wordt gebruikt („epi“ met „derden“ naamval), dat men niet treft in Matth. 7:24, 26 (daar staat „epi“ met vierden naamval). Niet onmogelijk, dat hier toch wel iets in zit. De man, die zijn huis op dien rots, dan wel op den zandgrond bouwt, komt voor als iemand, die waar eerst niets stond, nu wat neer gaat zetten (er zit een element van beweging in, Robertson). Dat element van iets-er-neer-ZETTEN valt in Matth. 16:18 buiten beschouwing. Het is niet zoozeer daarom te doen, dat er wat komt, hetwelk er eerst niet was (en ook weer verdwijnen kon, zooals dat huis van den dwaas, die op zand ging bouwen). Neen, buiten beschouwing blijft de kwestie, hoe lang de bouw al aan den gang is, en of er al door anderen e.g. hem zelf een begin gemaakt is, dan wel of de aanvang nog komen moet; het KOMEN van het gebouw heeft minder de attentie, dan de PLAATS, de GRONDSLAG. De grondslag

't gaat tegenwoordig zoo gemakkelijk! 't is maar: geloof, geloof, geloof! denk er aan, het staat er toch maar: één uit een stad, twee uit een geslacht! O, die satanische intonatie: slechts één, slechts twee....

Het Adventslicht schijnt, ook door onzen tijd heen, die een tijd van afbraak is, gelijk de Schriften het voorspellen. Die afbraak is naar Gods bestel. Wij zien de wereld onzer dagen, niet slechts in de kringen, die met God en Zijn gebod volkomen gebroken hebben, maar ook in de ontrouwe en afvallige Kerk, steeds meer aan den greep van het Woord ontzinken. Het ongeloof heeft de leiding genomen in het staatkundig en maatschappelijk leven. Er is nog een gedaante der godzaligheid, maar daaronder..... ontastellende Woordverlating. Wereldgelijkvormigheid en zingenot verdrijven de ware Godsvrucht. De ongerechtigheid vernigvuldigt zich, wij zien den mensch der zonde naderen, door valsche profetie en menschvergoderende dictatuur heen.

Het staat er met de Kerk in onze wereld voor als met Juda in Jeremia's dagen. Om een beeld te gebruiken: het stond er met „Trouweloze Juda“, het staat er met Christus' Kerk voor als met een huis, dat voor afbraak is verkocht. En wie gaat nu zoo'n huis nog schoonmaken, als de sloopers reeds de voorbereidende maatregelen treffen, aan hun werk te beginnen? Sterker nog: wie gaat in een huis, waarin op één kamer de sloop al begonnen is, een ander vertrek reinigen? Ongelooflijk!

Maar Advent: dat is de roep tot reformatie.

En Kerstfeest: dat is de verkondiging der trouwe liefde Gods.

Eén uit een stad, twee uit een geslacht: het zal straks worden de groote gemeente, waarin Gods Gezalfde den lof Zijns Vaders zingt. De schare, die niemand tellen kan.

Dat is het loon aller waarachtige reformatie.

En dat ligt nu gefundeerd in Bethlehem!

Apeldoorn.

J. SMELIK.

KERKELIJK LEVEN

is de petra, d.w.z. de belijdenis, die zooveen uitgesproken is, dat de historische Jezus, timmermanszoon, adres daar en daar, betwiste rabbi, straks gekruisigd, de beloofde Messias is. Christus wist: ER WAS al een ecclesia. Maar Hij werd nu vergaderingscentrum in die en die belijdenis.

En als in Matth. 18:17 gezegd wordt: zeg het der gemeente, n.l. in het geval, dat een zondaar die bestraft is, zich oostindisch doof houdt, net doet, of hij niets hoort, en daarin zijn onwil toont, en dus in feite weigert te hooren, zeg het dan aan de ecclesia, aan de vergadering, wel, waarom zou die ook niet oecumenisch moeten of mogen heeten?

Die belijdenis van Matth. 16 is bestemd voor de heele wereld, en zoolang dus de kerk ergens gebouwd wordt op dien grondslag, dan heeft ze op acoörd van haar erkend zijn een program, dat aan de wereld opgelegd is, en waaraan alle geloovigen, die zich laten vergaderen, zich willen binden, waaraan ze zich ook willen laten herkennen. En die tucht uit Matth. 18:17 dan? Wel, die is een afgaan op een zondaar, die zelf ingaat tegen de petra welke oecumenisch bindt en samenbindt. Als iemand in Kampen een bul krijgt, dat hij openbare grove zondaar is, dat hij daarin zóó vreeselijk verhard is, dat Gods Kerk hem niet meer kan verdragen op den preekstoel, wel, dan is 't volmaakt normaal, dat b.v. Berkouwer, president van zulk een „heiligen“ uitwerphandel — ik spreek nu in zijn stijl — het ook gaat zeggen b.v. in Grand Rapids, en dat ze ook daár, en dan oecumenisch, vertellen, dat het waarlijk zoo is als in die bul staat. Wij hebben alleen maar tegen Berkouwer, dat hij zijn verhaal niet goed gedaan heeft; hij heeft zoo heel veel weggelaten. Maar dat hij een oceaan is overgestoken om het te gaan zeggen, wel, dat was „simple comme tirez“. Het eenige wat niet „simple“ was, was dit: dat hij nu warempel wou, dat zulke openbare grove zondaren in een amsterdamsch oecumenisch spul zich zouden laten ontvangen „simple comme bon jour“. Maar nu komt het: wanneer moet iemand worden beschouwd als een heiden en een tollenaar?

Volgens dr Volger en ook volgens mezelf zal het houden van een openbaren groven zondaar voor heiden en tollenaar moeten geschieden naar het recept van Matth. 18. Dat wil zeggen:

a) het door hem volgehouden kwaad moet gezegd zijn aan de „ecclesia“;

b) deze moet hem hebben vermaand;

c) hij moet haar vermaning hebben verworpen. DAN is hij te houden als heiden en tollenaar. Zooals b.v. de oecumenische synode, als ze nog iets van een synode heeft, b.v. ondergeteekende daarvoor houdt: want ze heeft een formule, die hij verwerpt, genoemd overeenkomstig de petra van daar straks.

Maar wil dr Volger het ook zoo gezien hebben? Ik begrijp hem niet goed, want hij heeft me ook nog eens geïnviteerd voor een of ander oecumenisch-lijkend ding, en toen heb ik daarvoor natuurlijk bedankt, omdat dr Aalders me ertoe verlokken wou, dat ik net zou doen, alsof ons beider neus bloedde, en dat mocht ik natuurlijk niet, want als hij een man is, houdt hij